

**DANI DEFEKTOLOGA SRBIJE
STRUČNO-NAUČNA KONFERENCIJA SA
MEĐUNARODNIM UČEŠĆEM**

**ZBORNİK
REZİMEA**

ZLATIBOR, 16-19. FEBRUAR 2023

DANI DEFEKTOLOGA SRBIJE ZLATIBOR, 16-19. FEBRUAR 2023.

Izdavač

Društvo defektologa Srbije, Kosovska 8/1, Beograd

Štampa

PM plus D.O.O., 22.oktobra 8a, Beograd

Za organizatora

Siniša Ranković, predsednik UO Društva defektologa Srbije
Prof.dr Marina Šestić, dekan - FASPER

Organizatori

Društvo defektologa Srbije
Univerzitet u Beogradu – Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju

Organizacioni odbor

Maja Matović
Željka Trbović
Milka Glavonjić
Uroš Šotarević
Svetlana Pešić
Jasmina Poznanov Dejanov
Zoran Kovačić

Programski odbor

Prof.dr Daniela Bratković
Prof.dr Medina Vantić-Tanjić
Prof.dr Vesna Radovanović
Doc.dr Marija Maljković
Prof.dr Gordana Nikolić
Prof.dr Mirjana Japundža Milisavljević
Prof.dr Sanja Čopić
Prof.dr Mirjana Petrović Lazić
Prof.dr Vesna Vučinić
Prof.dr Ljubica Isaković
Prof.dr Danijela Ilić Stošović
Doc.dr Božidar Filipović:
Ass. Staša Lalatović:

Generalni sekretar

mr Miodrag Nedeljković

Tehnički sekretar

Gorana Kiković

Sekretar za finansije

Radomir Leković

Tehnički urednik

mr Miodrag Nedeljković

ISBN 978-86-84765-61-3

NEGATIVNA ISKUSTVA U DETINJSTVU U POPULACIJI OSOBA KOJE SU ZAVISNE OD KOCKANJA

Dragica Bogetić¹, Slađana Milošević², Milica Matović¹

¹Univerzitet u Beogradu – Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju;

²Institut za mentalno zdravlje, Beograd, Univerzitet u Beogradu – Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju,

Kada je u pitanju uloga negativnih iskustava u detinjstvu (zlostavljanja, zanemarivanja i različitih oblika porodičnih disfunkcionalnosti) kao faktora rizika u razvoju zloupotrebe i zavisnosti od alkohola i ilegalnih psihoaktivnih supstanci, istraživanja nedvosmisleno ukazuju na kontinuiranu pozitivnu povezanost ova dva društvena problema. Međutim, istraživanja po pitanju negativnih iskustava u detinjstvu kao faktora rizika razvoja zavisnosti od kockanja u odrasloj dobi su manje istražena.

Cilj preglednog rada jeste da se sagleda uloga negativnih iskustava u detinjstvu u razvoju zavisnosti od kockanja, njihov kumulativni efekat, kao i uloga varijable života sa roditeljem koji ima probleme sa kockanjem kao specifičnog faktora rizika.

Kumulativni efekat negativnih iskustava u detinjstvu je povezan sa razvojem zavisnosti od kockanja. Istraživanja pokazuju da tri i više negativnih iskustava u detinjstvu povećavaju verovatnoću razvoja zavisnosti od kockanja više od tri puta u poređenju sa onima bez ovih iskustava. Negativna iskustva najviše utiču na emocionalnu i bihevioralnu regulaciju, samopoštovanje i poremećaje nivoa pobuđenosti i raspoloženja. Ispoljavaju se i povećanom impulsivnošću, te kockanje može biti vid bega od bolnih emocionalnih stanja i koristi se kao strategija prevazilaženja. Istraživanja pokazuju i da negativna iskustva u detinjstvu i kognitivne strukture objašnjavaju 52% varijanse kockanja. Pregled istraživanja koja su pratila samo varijablu zlostavljanja u detinjstvu pokazuju da je ono u korelaciji sa zavisnošću od kockanja u odrasloj dobi, sa i dalje nedovoljno istraženim mehanizmima koji moderiraju ovu vezu. U okviru transgeneracijske transmisije kockanja, kockanje roditelja je najspecifičniji prediktor kockanja njihovih potomaka, što je u skladu sa teorijom socijalnog učenja.

Zaključna razmatranja ukazuju na značajnu ulogu negativnih iskustava u detinjstvu u razvoju zavisnosti od kockanja. Na opštem preventivnom nivou, postoji kontinuirana potreba da se podržava sigurno i zdravo porodično i socijalno okruženje, kao i podsticanje implementiranja edukacije dece o adekvatnim strategijama nošenja sa izazovnim okolnostima, u školske kurikulume. Na nivou procene širokog spektra nepovoljnosti pod kojima deca mogu odrastati, važno je kontinuirano pratiti i faktor roditeljskog kockanja. Na tretmanskom nivou, potrebno je uključiti i saznanja o ulozi negativnih iskustava u detinjstvu u razvoju zavisničkog ponašanja, kao i o mehanizmima putem kojih se ova veza razvija.

Ključne reči: zavisnost od kockanja, negativna iskustva u detinjstvu, kumulativni efekat, transgeneracijska transmisija